

The Gleaner

Vol 9 (1971)

Δημητρίου Μαθιουδάκη, Βραχύ χρονικόν

Ευφημία Χρ. Εξίσου

doi: [10.12681/er.9949](https://doi.org/10.12681/er.9949)

Copyright © 2016, Ευφημία Χρ. Εξίσου

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

To cite this article:

Εξίσου Ε. Χ. (2016). Δημητρίου Μαθιουδάκη, Βραχύ χρονικόν. *The Gleaner*, 9, 111–119.
<https://doi.org/10.12681/er.9949>

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΜΑΘΙΟΥΔΑΚΗ, ΒΡΑΧΥ ΧΡΟΝΙΚΟΝ

Τὰ βασικά θέματα, τὰ ὅποια ἀπησχόλησαν τὸν συντάκτην τοῦ δημοσιευομένου χρονικοῦ εἶναι : ὁ ἐν Σύρῳ ἀντίκτυπος τῆς ἐξώσεως τοῦ Ὁθωνος, ἡ ἀφιξίς εἰς Ἀθήνας καὶ ἡ ἐπίσκεψις εἰς Σύρον τοῦ Γεωργίου Α', ἡ τελετὴ τῆς ἐνηλικιώσεως τοῦ διαδόχου Κωνσταντίνου καὶ ὁ ἑορτασμός τῆς Εἰκοσιπενταετίας τοῦ βασιλέως Γεωργίου Α'¹.

Ὁ Δημήτριος Κωνσταντίνου Μαθιουδάκης, κατὰ προφορικὴν μαρτυρίαν τοῦ υἱοῦ του Νικολάου, ἐγεννήθη περὶ τὸ 1839 εἰς τὸ χωρίον Πλάκα τῆς Μήλου². Ὡς ἐμφαίνεται καὶ ἐκ τοῦ κατωτέρω χρονικοῦ αἰ γραμματικαί του γνώσεις ἦσαν ἐλάχισται. Οὗτος, ἐξασκῶν τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ξυλουργοῦ, εἰργάσθη εἰς τὰ ναυπηγεῖα Σύρου καὶ εἰς τὰ ἔργα Λαυρίου ἐγκατασταθεὶς ἀργότερον εἰς τὴν Κερατέαν Ἀττικῆς.

Τὸ χειρόγραφον³, ἄνευ τίτλου, διαστάσεων 15,4X9,2 ἐκ., ὑπὸ μορφὴν σημειωματαρίου σώζεται εἰς ἀρίστην κατάστασιν. Χαρακτηριστικὸν τοῦ χρονογράφου εἶναι οἱ πολλαπλοὶ παραλληλισμοὶ καὶ ἐπεξηγήσεις διὰ τῶν ὁποίων οὗτος ζητεῖ νὰ δώσῃ σαφῆ εἰκόνα τῶν ἐντυπώσεών

1. Αἱ ἐφημερίδες «Πατρὶς» Σύρου, «Παλιγγενεσία» καὶ «Ἐφημερίς» Ἀθηνῶν, προσφέρουν ἀναλυτικώτερον εἰκόνα τῶν ὑποδοχῶν καὶ ἑορτῶν τῆς βασιλείας τοῦ Γεωργίου Α'.

2. Προφανῶς οὗτος ἦτο ἐκ πατρὸς Κρητὸς, πρόσφυγος εἰς Μῆλον, ὅστις ἀπαντᾶται εἰς τὸν «Β' Πίνακα τὸν καταρτισθέντα ἐκ τοῦ δημοτολογίου τοῦ Δήμου Μήλου τοῦ ἔτους 1837». Πρβλ. Ζαφειρίου Ἄντ. Βάου, *Κρητὲς ἀγωνισταὶ ἰδρῶνται τοῦ Ἀδάμαντος Μήλου*, Ἐπετηρὶς Ἐταιρείας Κυκλαδικῶν Μελετῶν, τ. Ε' (1965 - 6) σσ. 163 - 272. Περὶ τοῦ κρητικοῦ προσφυγικοῦ ζητήματος βλέπε : Ἐμμ. Πρωτοψάλτου, *Κρητικοὶ φηγάδες στήν*

Ἑλλάδα, Κρητικὲς Σελίδες (1936), Ἡράκλειον Κρήτης, σσ. 212 - 214.

3. Α. Βακαλοπούλου, *Πρόσφυγες καὶ πρόσφυγικὸν ζήτημα κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821*, Θεσσαλονίκη, 1939. — Δ. Β. Βαγιακάκου, *Κρητὲς πρόσφυγες εἰς τὴν Πελοπόννησον ἐπὶ Καποδίστρια, Μνημοσύνη*, τ. Α' (1967), σσ. 41 - 70, τ. Β' (1969) σσ. 102 - 173.

3. Τοῦτο παρεχωρήθη εἰς ἐμὲ πρὸς μελέτην ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Θ. Δημαρᾶ, τὸν ὁποῖον καὶ ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης εὐχαριστῶ, εὐρίσκειται δὲ εἰς χεῖρας τοῦ υἱοῦ τοῦ συντάκτου Νικολάου Μαθιουδάκη.

του. Τὸ γλωσσικὸν ἰδίωμα τοῦ χρονικοῦ εἶναι κρητικόν.⁴ Ἀπὸ τὰς ἐν τῷ κειμένῳ ἰδιωματικὰς κρητικὰς λέξεις ὑπογραμμίζονται ἐνδεικτικῶς αἱ ἐξῆς: διαβάζου, ἐσιμένα, κάμομαι, ἐλιτρούισαν, ποθάνο, σπήθηχα, δγοτρίαν, ἔσπασας τῆς φιλακῆς, ὅς ἦδεν, ἐφχαριστημένος πολάν. Τὸ κείμενον βρῖθει ἀνορθογραφῶν⁵ καὶ ἡ κατὰ παράταξιν διὰ τοῦ συνδέσμου καὶ σύνταξις ἐπιβεβαιοῖ τὸ ἀνεπιτήδευτον ὕφος τοῦ χρονογράφου.

Ἐδὸν θὰ γράφων ὄσαν ἴδαν καὶ ὄσα ἤκουσα ἄξηαν καὶ περίεργα πράγματα. Ἄν θέλη ὁ Θεὸς καὶ γεράσο, θὰ τὰ παραστήνω τὸν πεδγόμου⁶, ἂν καὶ ποθάνο θὰ τὰ ἔβρου γραμμένα νὰ τὰ διαβάζου, νὰ μάθου τὸν κόσμον καλῖτερον ἀπὸν ἐμένα.

Στὰ 1862 ὀδοχομὸς⁷ τοῦ Ὄθονα βασιλέαν καὶ βασιλίσαν Ἀμαλίαν.

Στὰ 1862 8κτοβρίῳ 10, ἡμέρα Τετάρτην καὶ ἡέραν 10 πρῆν μεσιβρίαν, ἄρχισαν καὶ ἐκτηπόσα ὄλες ἠκαπάνες τῆς Σί-
φ. I^ο ραν καὶ τῆς ἀπάνο Σίρας ἔος | 2 ὄρες. Μὴν ἠξέβρουη κὰνς τήπο-
της, ἠμὴν μόνου ἐκῆνι, ὀποῦ ἔλαβαν τελέγραφον πὸς ἔδγοξαν τὸν Ὄθονα καὶ ἐδιόρισαν ὄλες τῆς ἐκλισίες καὶ εσιμένα. Τὰ μαγαζῆαν μηκρά, μεγάλαν ἐκλῖσαν. Τὸν ἐργοστάσιαν καὶ ὄταρ-
σανὰς καὶ ὄλαν τὰ ἔργαν ἐσκόλασαν. Καὶ ἐσινάχτηκαὶ ὄλος ὀκό-
σμος στῆς πλατέαν καὶ δρόμους καὶ ἐρόταν ὀένας τὸν ἄλον τῆν ἠναὶ καὶ τῆν τρέχην καὶ κὰνῆς δὲν ἠξέβρουε τῆν ἠτον καὶ ἐσίμενα
φ. I^ο τόσον πολὴν ὄραν καὶ πολὲς καπάνες. Μαὶ τὰ 2 ὄρες ἐπαρισιά-
στησα | κλιτήρες τῆς ἀστηνομίας καὶ ἐμίραζαν φίλαν χορῆς νὰ
πάρου πεντάρες, τοῦ τήπου γράματα καὶ ἔγραφεν· «ζήτητον τὸν
ἔθνος, ζήτητον νέαν προσορινῆν κυβέρονισ Δέλιτι Βούργαρης, Θίτα⁸
Κανάρης καὶ Βούρος⁹». Καὶ ἐκατάλαβαν ὀκόσμος πὸς ἔδγοξαν τὸν
Ὄθονα. Καὶ ἄρχισαι ὀκόσμος μέραν καὶ νίκταν νὰ φονάζου
«ζήτητον» καὶ νὰ τραγοῦδοῦ τραγοῦδγα κατηγορίας τὸν Ὄθονα.

4. Εὐχαριστῶ θερμῶς τὸν συντάκτην τοῦ Κέντρου Συντάξεως τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν κ. Νικόλαον Κοντοσόπουλον διὰ τὰς ἐπὶ τοῦ κειμένου γλωσσικὰς παρατηρήσεις.

5. Ἐτηρήθη ἡ ὀρθογραφία τοῦ κειμένου. Ἀπεκατεστάθη μόνον ὁ τονισμὸς καὶ ἡ στίξις, ἐκεφαλαιογραφῆθη-

σαν δὲ καὶ τὰ κύρια ὀνόματα.

6. Πεδγόμου: παιδιῶ μου.

7. Ὄδοχομὸς: ὁ διωγμὸς.

8. Κωνσταντίνου Κανάρη, βλ. ἐφημ. «Παλιγγενεσία» ἔτος Α', φ. 1, 20 Ὀκτωβρίου 1862.

9. Ροῦφος, βλ. «Παλιγγενεσία», ἔτος Α', φ. 1, 20 Ὀκτωβρίου 1862.

Τοῦ Ὀθωνα τὸν καπέλο θὰ κάμομαι σκαμνί,
 νὰ κάση Ἀμαλίαν νὰ κάμη τὸν πεδὴν.

- φ. 2^ρ Διότιν τὸν ἔδγοξαν. Γατὴν | δὲν ἔκαμαι πεδὴν. Καὶ αμεσος
 ὁποῦ ἔμαθαν τὸν Ὀθωνα ἔδγοξαν ἐπήραν βαργές καὶ ἔσπασαν
 τῆς φυλακῆς καὶ ἐβγίκαν ἰφιλακομὲν ἀπον ὄλες τῆς φιλακῆς.
 Ἡπλούση, ὁποῦ ἦχαν τὰ χρίματα ἀμέσος ἔφεραν ἀξιοματηκὴν
 καὶ τοὺς πλέρονα καὶ ἐγίμναζα τὸν κόσμον ὄλον κάθεν σκόλη
 καὶ τὸν ἔκαμα φορέματα καὶ παπούσα. Φάγαν καὶ γλέδγαν καὶ
 ἐφίλααν κάθεν βράδην 1 λόγος περίπουλον ὄλην τὴν Σίραν. Καὶ
 ἐδιατηρήθη ἓνα ἔτος ὄλος ὀκόσμος ἔση. Καὶ ἦτον 16 λόχην ὀ-
 φ. 2^ο λην ἡσίραν. |

Στὰ 1863 Ὀκτωβρίου 19¹⁰ ἦλθαι βασιλέας Γεόργιος στὴν
 Ἀθήνα.

- Καὶ ὅταν ἐπήγαι σταρτὸς καὶ ξεφτέρωγα, δεσπότης μαὶ λι-
 τανίαν καὶ ἔσκραι ὀδεσπότης νὰ φιλίσην τὸ χέρην τοῦ βασιλέαν
 καὶ δὲν τὸν δέκτηκαὶ ὀβασιλέας καὶ ἐγίρωσαι καὶ ἐπήκαὶ στὴν
 βάρκαν καὶ μαὶ ὀλίγην ὄραν ἐφίλωσαι ὀβασιλέας τὸν χέρην τοῦ
 δεσπότη καὶ τότες τὸν ἐπερίλαβαι ὀδεσπότης καὶ τὸν ἐβγαλεν
 ἀπὸ τὴν βάρκαν ὄξον. Ὀκόσμος «ζήτον». Καὶ μουζηκῆς ἔπεζαν
 φ. 3^ρ καὶ ὀβασιλέας ἔκαναι τῆς | ἐφχαρίστησες τὸν καπέλον στὸν χέ-
 ρην. Στρατὸς ἀπὸν τὸν ἓνα μέρος τοῦ δρόμου καὶ ἀπὸν τὸν ἄλον,
 ἔος ὁποῦ ἐπήγαν στὴν ἐκκλισίαν καὶ ἔψαλαν δοξολογίαν καὶ τὸν
 πήγα στὸν παλάτι.

Στὰ 1864 8τόβρον μῆνα ἦλθαι καὶ στὴν Σίραν βασιλέας
 Γεόργιος.

- Καὶ ἔκαμαι περίοδον καὶ ἐκατήκισαι στὸν σπήτην τοῦ δι-
 μάρχου Διμιτρίου Παπαδάκη¹¹ χστής¹². Καὶ ἔκαμαν καὶ ἐγὼ
 3 ἡμέρες ἡπερέτης στὸν βασιλέα Γεόργιον καὶ ἀκμὰν καὶ ἄλα
 φ. 3^ο 2 πεδγὰ ἔος 20 χρόνον. Ὀένας ὀνομάζεται Γεόργιος | Μενεγοῦ
 ἀπὸ τὴν Σίκων. Ὀάλος Γεόργιος Κακάρης ἀπὸ τὴν ἄνον Σί-
 ραν, χριστηανός. Ἡχμαι καὶ ἓνα Νικόλαον Ψομὰν καὶ μὰς ἐπη-

10. Ἡ ἀφιξις εἰς Ἀθήνας τοῦ Γε-
 ωργίου Α' ἐγένετο τὴν 18 Ὀκτωβρίου
 καὶ οὐχὶ τὴν 19 ὡς ἰσχυρίζεται ὁ χρο-
 νογράφος. Βλ. ἐφημ. «Παλιγγενεσία»
 ἔτος Α', φ. 251, 19 Ὀκτωβρίου 1863.

11. Δήμαρχος Σύρου 1862 - 1870.

Βλ. Τιμολέοντος Δ. Ἀμπελᾶ, Ἱστο-
 ρία τῆς νήσου Σύρου ἀπὸ τῶν ἀρ-
 χαιοτάτων χρόνων μέχρι τῶν καθ'
 ἡμᾶς, Ἐν Ἐρμουπόλει Σύρου, 1874,
 σ. 687.

12. Χστής: δυσανάγνωστος.

στατούσαι τήν θά κάμομαι. Μᾶς ἔστερναί ἀπό πλούσιαν σπήχθ¹³ καί ἐφέρομαι τὰ πάντα ὀλοῦ ἀσιμέναν, πολιέλεος ἀσιμένον, καθίκην ἀσιμένιο, καργόλα καί τὰ πάνταν πχ¹⁴ σπήτην ἤχεν, τὸν κάθαι πράγμα τὸν ὀδιναι γιά τὸν βασιλέαν. Τὸν ζήτα ὀδίμαρχος φ. 4^r καί ἐπηγένεμαι ἐμης καί τὸ ἐπέρομαι. |

Στὰ 1868 ἐβρέθησαν στὸν Σουέζην¹⁵.

Ἦχεν πόλεμον ηαγλίαν¹⁶ μαί τήν Ἄβισινίαν. Θεόδωρον βασιλέαν, χριστηανήν, ὀρθόδοξην, ἀλὰν μάβρην. Καί ἡξαηρηματήκ Θεοδόρου ἐπήραν βαρέλαν λίρες κάρπηκες καί ἄφισαν τὸν ἀκλικὸν στρατὸν καί ἐβήκαι στὸν κάστρον τοῦ Θεοδόρου ὀπου δὲ ἡμπορούσαν ποτὲ νὰ ἔπου μέσαν στὸν κάστρον. Καί ὅς ἤδεν ὀθεόδορος πὸς ἀκλικὸς στρατὸς βένην στὸν κάστρον, ἐσκοτόθην μοναχός. Καί ἔπχασαν τὸν ἰοντου Θεοδόρου σκλάβον καί τὸν | ἔφεραν στὸν Σουέζην καί τὸν σεργανούσα ἰάκλην¹⁷. Καί τὸν πήραν στὴν Ἀκλίαν¹⁸. Ἔος 13 ἐτὸν ἦσος καί 14 ἐτὸν ἦτον καί ἡφορεσάτου ἦτον σὰ τῆς Ἄρβανίτες τῆς Κεραθχάς¹⁹, πονκαμίσαν ἀπόξον. Τὸν πρόσοποτοῦ ἦτον μελισί, μήται μάβρον πολήν, μήται ἄσπον πολήν. φ. 4^v

Στὰ 1886 Δικεβρίου 1, ἡμέραν Δεφτέρα ὀρκισαν τὸν διάδοχον Κοσταντήνο νὰ ἡπερετήσην στρατηότης.

Ἦλθαν ἀπὸν ὀλην τήν Ἐλλάδαν ὀλην ἡδίμαρχην, ἔος 300²⁰ δίμαρχην. | Ὄστρατὸς ἦτον ἡς παράταξην ἀπὸν τήν Μιτροπόλην ἔδς τὸν παλάτην. Ἀπὸν τὸν παλάτην ἐκατέβενα ὀλην μαί τῆς ἄμαξες, ἀξηνοματηκί, πρέσβηες, πρόξενην, δίμαρχην, ἔος ὀπου ἐπέρασα ὀλην καί ἐπέρασαι καί ὀβασιλέας μαί τῆς 2 ἰουστοῦ Κοσταντήνο καί Γεοργ²¹ κάθε ἔνα μαί τὸν ἄλογοτοῦ καί φ. 5^r

13. Σπήθχα : σπίτια.

14. Πχό : πιό.

15. Ἐν παραγράφῳ τοῦ χρονικοῦ ἀναφέρονται ἡ παραμονὴ τοῦ χρονογράφου εἰς τὸ Σουέζ καί ὁ πόλεμος, τὸν ὀποῖον διεξήγαγον οἱ Ἄγγλοι κατὰ τῆς Ἄβησσυνίας. Βλ. ἔφημ. «Πατρὶς» Σύρου, φφ. 113, 114, 116, Μάιος 1868.

16. Ἦαγλίαν : Ἡ Ἄγγλία.

17. Ἰάκλην : Οἱ Ἄγγλοι.

18. αὐ νεώτερος υἱὸς τοῦ Θεοδώρου ἀπεστάλη εἰς Βομβάην ἵνα ἐκπαι-

δευθῆ ἀναλώμασι τῆς ἀγγλικῆς κυβερνήσεως». Βλ. ἄρθρον «Ἐξωτερικά» τῆς ἐφημερίδος τῆς Σύρου «Πατρὶς» ἔτος Γ', φ. 116, 18 Μαΐου 1868.

19. Κεραχθάς : Κερατέας.

20. «Ἐν συνόλω 332». Βλ. ἔφημ. «Ἐφημερίς» φ. 337, 3 Δεκεμβρίου 1886.

21. Πρόκειται περὶ τοῦ βασιλόπαιδος Νικολάου καὶ οὐχὶ τοῦ Γεωργίου. Βλ. ἔφημ. «Ἐφημερίς» φ. 336, 2 Δεκεμβρίου 1886.

- ἀποπήσον ἠβασίλισαν Ὀλγα μαὶ τὴν κόριτης Λεξάνδρα, διμέ-
 φ. 5^v νες βλάχικα καὶ ἄμαξαν χρισὴν ὁποῦ ἐκόστησαι 25 χιλιάδες (ἄ-
 μαξαν). Καὶ ἐπήγαν στὴν Μιτροπόλην καὶ ἔφαλαν ἰδοξολογίαν
 καὶ ὄρκισαν διάδοχον καὶ ἐγίρισαν πάλην στὸν παλάτην καὶ ὀ-
 λαὸς πολλῆς ἀπὸν κάτον ἀπὸ τὸν παλάτην καὶ ἐβγίκαὶ βασιλέας,
 οὐδιάδοχος, ἠόλγα, ἠΑλεξάνδρα καὶ ὀβασιλέας ἦπεν: «Ἐφχομαι
 διὰν τῆς μεγάλης περιπήσες ὁποῦ ἐκάμεται διαεμαὶ καὶ διὰν τὸν
 ἰονμοῦ Κοσταντήρον διάδοχον. Ἐφχομαι νὰ ἠπερετήσην καλὸς
 τὴν ἠΕλλάδα ὀχην μόνου διοισμοῦ Κοσταντήρος ἀλὰ καὶ ὀλαμοῦ
 τὰ πεδγάν. ἠΕχην καὶ ἀφτὸς νὰ σᾶς πῆ κατητήν. «Τόραν μηλὶ
 φ. 6^r οὐδιάδοχος» | «Ἐφχομαι διὰν τῆς μεγάλης περιπήσες ὁποῦ ἐκά-
 μεται διαμαί. Ἐφχομαι νὰ ἠπερετήσο τὴν ἠΕλλάδα καὶ ὀλες τῆς
 ἠΕλληνες καλὸς». ἠΒασίλισαν Ὀλγαν καὶ ἠβασιλοπούλα ἠΑλε-
 ξάνδρα ἐκλεγαν καὶ ἔπεφταν ταδάκρια ὀς τὰ στράγαλαν (δά-
 κριαν). Καὶ ἐβούρκωσαν καὶ ἐγὸν καὶ ἔκλεγα, καὶ πολλὴν ἠνθρο-
 πην ἔκλαπαν. Ὀλίγον ἠπολὴν χαρὰν φέρην δάκριαν στὸν ἠνθρο-
 πον. ἠΗτον ἀφτὶς ὀλόγος. Τῆς 11 πρὶν μεσιβρίαν καὶ ἐδιάλισαι
 φ. 6^v ὀκόσμος καὶ ἠρχησαν ἠ πρέσβηες | καὶ ἐπήγεσαν. Καὶ ἔχερε-
 τούσαν ἠπυουργὴν, κατόπην ἠξημοματηκὴν καὶ στῆς 3 μαὶ τὰ τὸν
 μεσιμέρην ἐπήγαν καὶ ἠδίμαρχην ὀλην μαὶ τὴν ἠμαξαν. ἠΚά-
 θην ἠμαξαν ἠχαι 4 διμάρχον μαὶ ἠσπρα γάνθηα²² μεταξοτὰ καὶ
 ἔπχανα τὸν χέρην τοῦ βασιλέος, τῆς βασιλίσης, του διαδόχου
 καὶ ἔχερετοῦσαν: «καὶ σαι ἀνότεραν, νὰ βασιλέψης ἀφτοκρά-
 τορας καὶ στὴν Κοσταντινόπολην²³», τὰ δὲν βασιλικὰν πρόσοπαν
 φ. 7¹ ἐροτούσαν τοῦ δημάρχους ἀπον πχάν | ἐπαρχίαν ἠνάι καὶ απο
 πχὸ δίμον καὶ πόσαν χρόναν εχ δῆμαρχος. ἠΟπος ἠχεν πολὰν
 χρόνα δίμαρχος τὸν ἐπεριπηούταν περισότερον. Τὸν βράδην ἠνα-
 ψαν 2 ἠλιρκτηκὰ φόταν, τὸν ἔνα τὸν ἠχαν στὴν Κακαρέαν²⁴, τὸν
 ἄλον στὸν Πανεπιστήμιον καὶ ἔπεζεν μουζηκὴν. Διάφοραν φό-
 ταν παντοῦ. Τὴν ἄλην ἠμέραν ἔκαμαι τραπέζην καὶ ἔφαγαν ὀλην
 μὲς τὸν παλάτην τάξες, τάξες καὶ σαι πολλοὺς διμάρχους ἔδοσαν
 φ. 7^v σταβρόν τῆς Σοτήρος ὀβασιλέας. |

22. Γάνθηα: γάντια.

23. Διὰ τῶν εὐχῶν ἐκφράζεται ἠ κυριαρχοῦσα ἐπὶ τῶν ψυχῶν τῶν ἠΕλλήνων «Μεγάλη ἠΙδέα». Βλ. Κ. Θ. Δημαρᾶ «Τῆς Μεγάλης ταύτης ἠΙ-

δέας», ἠΑθῆναι.

24. Καπνικαρέαν βλ. ἄρθρον «Φω-
 ταγώγησις τῆς πόλεως» ἐφημ. «Ἐφη-
 μερίς» φ. 336, 2 Δεκεμβρίου 1886.

25 ἰκοσιπενταετήαν.

Νόμος ἦναι ὅταν βασιλέας βασιλέψην 25 χρόναν, ὅπχος και ἄν ἦναι τοῦ κάνου ἐορτήν. Διότην δὲν ζοῦναι πολὰν χρόνα ἡβασιλῆς ἡθά τὸν σκοτόσον, θὰ τὸν φαρμακούσον. Τὰ ἄλαν βασίληαν τὸν ἔχου διήγιμαν²⁵. 2 βασιλῆς στὴν Ἑλλάδα και 2 ἐβασίλεψαν 25 ἔτην. Διότην και τοῦ Ὀθονα τοῦ ἔκαμαν ἰκοσιπενταετήαν. Ὀθονας ἐβασίλεψεν 32 ἔτην και δμήνες. Ἀκουσαι τὴν φ. 8¹ ἰκοσιπενταετήαν. |

1888 Ὀκτωβρίου 19, ἡμέραν Τετάρτην ἦλθαν ἀπὸν ὄλαν τὰ βασίλιαν βασιλῆς και ἀντηπρόσοπην τῆς τὸν βασιλέον και ἀπὸν κάθεν βασιλιον 12 καράβγα βασιλικάν. Τὰ (τὰ) σταρετέβματα ἡς παράταξην ἀπὸν τὴν Μιτρόπολι ἐὸς τὸν παλάτην. Και ἐκατέβικ ὄλην ἡβασιλῆς και ἀντηπρόσοπην, πρέσβης, πρόξενι, ἀξιοματηκῆν, ἡπουργῆν, δεσποτάδες ἀπὸν τὸν παλάτην και ἐπήγα στὴν Μητρόπολην ὄλοῦ μαι τῆς ἄμαξες. Και κατόπ ἐπέρασαι φ. 8^ο και ὀβασιλέας / μαι τὸν ἀδελφοῦ και μαι τῆς 2 ἰουστον Κοσταντήνος και Γεόργιος. Ἀφτὴν 4 ἡς μῆαν ἄμαξαν.²⁶ Κατόπην ὀπατέρας τοῦ Γεοργίου μαι ὄγοτρίαν βασιλόπουλαν και τὰ ἡχαι ὀπαπουστον ὄλαν τὰ μηκράν. Ἡάλην ἄμαξαν ἡτον ἡόλγα, ἡορέαν βασιλοπούλαν Ἀλεξάντραν ἄρεβοναστηκὸς τῆς Ἀλεξάντρας και ὀθίος τοῦ γαπροῦ. Ἄκαι ἀφτοῦ στὴν ἄμαξαν. Ὀγαβρός ἦναι ὄρς φ. 9^ο σος, ἀξάδελφος τῆς Ὀλγας, τὸν ὄνοματου Χασιῆς Πάβλος. | Και ἐπήγαν στὴν Μιτρόπολη και ἔψαλαν δοξολογίαν και (και) ἡπαι ὀβασιλέας ὄτην «ἔφχομαι ὄποῦ ἡπερέτησαν 25 ἔτην βασιλέας στὴν Ἑλλάδα και ἄν θέλην ὄθεὸς νὰ ἡπερετήσον ἄλαν 25 ἔτην. Ἡμια ἐφαριστημένος πολὰν μαι τὸν λαόν». Ὀλαὸς δὲν ἐφαριστήθην καθόλου διὰ τὸν λόγο ὄποῦ ἡπαι : «ἄν θέλην ὄθεὸς ἄλαν 25 ἔτην»²⁷, διότην ὄλαὸς θέλην τὸν διάδοχον νὰ βασιλέψην. Τὸ βράδην ἄναψαν πολὰν ἰλικτηκὰ φόταν. Ἡχαν στὴν πλατέαν φ. 9^ο τῆς Ὀμονίας | ἔνα ξήλος, ὄρθόν, στημένος 40²⁸ μέτραν και ἐκῆν

25. Διήγιμαν : παράδειγμα.

26. Ἡ παρουσίασις τῶν προσωποκοτήτων δίδεται συγκεχυμένως. Βλ. ἄρθρον «Αἱ χθεσιναι ἐορταὶ τῆς Εἰκοσιπενταετίας», ἐφημ. «Ἐφημερίς», φ. 294, 20 Ὀκτωβρίου 1888.

27. Ὁ βασιλεὺς μετεχειρίσθη τὴν ἐκρφασιν «ἐπὶ πολλὰ εἰσέτι και ὄχι «ἄλαν 25 ἔτην» ὡς θέλει ὁ χρονογρά-

φος. Βλ. ἐφημ. «Ἐφημερίς», φ. 294, 20 Ὀκτωβρίου 1888.

28. «Κατεσκευάσθη ἐκ ξύλου τῶν παρὰ τὸν Δούναβιν δασῶν 32 μέτρων ὕψους ἰστός, ...» Βλ. ἄρθρον «Αἱ ἐορταὶ τῆς Εἰκοσιπενταετηρίδος τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως», ἐφημ. «Ἐφημερίς», φ. 290, 16 Ὀκτωβρίου 1888.

- ἀπάνον ἤχα ἰλικτηκὸς φός. Καὶ στήν ἄλλην πλατέαν, στὸν παλάτην, στὸν μεγάλον ξενοδοχίον²⁹, ὅπου ἔμεναν ἰαντηπρόσοπην, στὸν Πανεπιστήμιον, σαὶ ἀπτά τὰ μέρην ὁλοῦ ἰλικτηκὰ φόταν. Ἀπόξον στήν δημαρχίαν ἦτον σιναγμένα ὄλαν τὰ σινάφια. Τὸ κάθες σινάφην ἤχεν φαναράκαν χάοτηνα μεταξοτὸν χαοτήν. Κάθεν σινάφην ἦτον ὀλότηκα. Ἔλα ἦτον σὰ τὰ ἀβγά, ἄλα τεράγονα³⁰, ἄλα μακρουλὰ λογολόγο. | Ἐπρος ἐπήγεναι Ἀνδῆας Κορδέλας³¹, δικιτής τοῦ Λαβρίου, τῆς ἑλληνικᾶς ἑτερίας, μαὶ τῆς λάπες ὁποῦ βένου μὲ τῆς πούκες, ἡεργάτες κατόπης. Καὶ ἐπέρασαν ἀπὸν κάτον ἀπὸν τὸν παλάτην καὶ ἐφόναζαν «ζήτον ὀβασιλῆας καὶ ἡάλην βασιλῆς». Στήν γαλαρίαν ὀβασιλῆας ἤχε στὸν χέρι τοῦ τὸν καπέλον καὶ ἔγνεφαι μαὶ τὸ καπέλον. Ἐπρός, ἐπρός, ἐμπρός καὶ ἀποπήσον ὀσαπχέρης³², δικιτής τῆς γαλικᾶς ἑτερίας Λαβρίου κατόπην ἦτον τὰ ἀρφάν ἀρφανοθροφ | ἰου καὶ ἔπεζαι καὶ μουζηκίην. Κατόπην ἐπρενούσα τὰ σινάφια ὄλην ἀπόνενα φαναράκη χάοτηνον, ἀπάνο σαὶ ξήλα πημένα καὶ ἐφενοῦτα ἀψιλὰ καὶ «ζήτον» ἀκατάπαφτα καὶ «ἐπρός ἐπρός ὀβασιλῆας» ἀκατάπαφτα ἐφόναζα. Γίφτες³³ ἦτον ἡπρότην, μακαο. κτήστες, μαρμαράδες, πάκλιδες³⁴, καφέσιδες, ἀμαξέριδες, φαναρίσιδες, μανάβηδες ἀπὸν ὄλον τὰ ἔργαν ἦτον. Καὶ ἄμαν ἐπέρασαι καὶ τὸν ἡπηκόν, τὸν πηροβολικόν, | πηροσβέστες, πεζηκόν καὶ ἡέβζονην πησονπήσον ὄλον ἀφτόν τὰ τάγκατα³⁵ ὄπο ἐπέρασαν. Ὀλην ἐβαστοῦσα ἀπὸν ἕνα κερὴν ἀναμένον σὰ τὴν Λαπρίν. Καὶ ἐπερνούσα ἀφτήν ὄλην, ὄπου σὰς γράφος ἀπὸν τῆς διοραν εὸς τῆς II καὶ ὄταν ἐπέρασαν ὄλην ἦπεν ὀβασιλῆας Γεόργιος : Θὰ σὰς περικαλέσον πολὴν νὰ μαζοφτήτα ὄλην κοντὰ νὰ φονάξεται ἕνα καλὸν ζήτον
- φ. 10^ο
- φ. 10^ο
- φ. 11^ο
- φ. 11^ο
- διὰν τὴν μνιστὴ τοῦ διαδόχου Κοσταντίνου Σοφίαν | Κοσταντίνου μνηστὴ θὰ πὴν ἀρεβοναστηκάτο. Καὶ ἐφόναζαν ὄλην «ζήτον» καὶ ἦπαι πάλην «ἐφχαριστὸν ἑκαορίας» ὀβασιλῆας καὶ

29. Πρόκειται περὶ μιᾶς μόνον ἰσχυρᾶς ἡλεκτρικῆς λυχνίας τοποθετηθείσης εἰς τὴν Πλατεῖαν τῶν Ἀνακτόρων. Βλ. ἐφημ. «Ἐφημερίς» ἄρθρον «Αἱ ἑορταὶ τῆς Εἰκοσιπενταετηρίδος τῆς Α.Μ. Βασιλέως», φ. 286, 12 Ὀκτωβρίου 1888.

30. Τεράγονα : τετράγωνα.

31. Ἀνδρέας Κορδέλλας, προσωπι-

κότης τῶν ἔργων Λαυρίου.

32. I. B. Σερπιέρης, Ἴταλὸς ἀντιπρόσωπος τῆς γαλλικῆς ἑταιρείας.

33. Γίφτες : σιδηρουργοί.

34. Πάκλιδες : ἴσως ὀδοκαθαρισταί, ἐκ τοῦ τουρκικοῦ ρήματος raklamak : καθαρίζω, σκουπίζω.

35. Τάγκατα : τάγματα.

«καλικτάν»³⁶ και μαί τήν καλικτάν ὁποῦ ἦπαι ὀβασιλέας Γεόργιος ἐδιάλισαι ὁκόσμος. Τὸν κόσμον, τὸν ἠπολογὸν εὖς 200 χιλιάδες ὄτην ἦτον κάτηκην και ξένην μαζήν.

- φ. 12^r Τὸν προὐν πάλην στῆς 20 Ὀκτοβρίου, ἡμέρα Πέπτην και ἰ-
 ὄραν 9 ἐπήγαν ὄλην ἀφτήν, ὁποῦ σὰς ἦπον ὄτην ἐπήγαν ἐχθές /
 στῆν Μητροπόλην, ἐπήγαν σήμερον στῆν ρουσιακὰ ἐκκισίαν και
 ἐλιτρούσαν και τῆς 10 ἰόραν ἐτέλιοςαι ἰλιτουργίαν και ἐπήγαν
 ὄλην πάλην μαί τῆς αμαξες σὰ Ὀλίπτην³⁷, ὁποῦ ἦχαν τήν ἐκτε-
 σην και ἐβίκαν ὄλην μέσαν ἀφτήν μόνου. Καί ἐπήραν δεσπότην
 και ἔκαμαι ἀγιασμόν. Καί ἔκαμαν μέσαν στῆν ἔκτεσι ἀπὸν τῆς
 φ. 12^v 10 ἰόραν εὖς τήν 4 ματὰ τὸν μεσιμέρι. Καί ὄστρατὸς ἀπὸν τὸν
 παλάτην εὖς τὸν πήσον μέρος του / κάστρου³⁸ ἦς παράταξιν.
 Καί ἐβίκαν ἀπὸν τὸν ἕνα μέρος του στρατοῦ και ἐβγίκα στὸν
 ἄλον. Ὀλίπτην ἦναι ἠθέσης ὁποῦ σὰς λέγον. Ἐκτασις ἦναι κα-
 τάστημαν, τὸν ὄπήον ἐξόδεψεν ἕνας πλούσιος, τὸν ὄνοματου Ζά-
 πας, 4 ἔκατομίριαν και ἔκαμεν τὸν κατάστημαν. Ἐκτῆσης λιπὸν
 ἀκουσαι τῆ ἦναι : ἔκτασης ἀπὸ ὄλον τὸ πράγμα τοῦ κόσμου,
 τέχνες και τεχνίσματα, φαγόσιμαν και ἐνδίματα ἀπὸν πὰν ἦδος
 φ. 13^r ἠπάροχην στὸν κόσμον / τὰ ἐπήγαν ἐκιμέσαν. Καί γράφην καθε-
 ἕνας τὸν ὄνοματου, τήν πράγμαν ἐπήγαι και τήν ἀριθμὸν ἔχην.
 Τήν πρότην ἡμέραν ἀνηξεν και τὰ ἦδαν ἰβασιλῆς και ἠπέροσβηες
 ὁποῦ σὰς ἦπαν, μαί τὰ τήν λιτουργίαν τῆς ρουσιακὰς ἐκκισίας
 ἐπήγαν ἐκῆν και ἀνοιξαν και τὰ ἦδα. Τήν δέφτερην ἡμέραν ἐδι-
 νες 2 φράκαν, και ἐπήγενες και τὰ βλέπες. Τήν τρίτην ἡμέραν 1
 φράκος και ἔβλεπες. Τήν ἡμέραν ὁποῦ ἐπροτάνιξα και ἐπήγεναι
 φ. 13^v ὁκόσμος / ἐσίναξαν 50 χιλιάδες³⁹ φράκαν. Τήν πρότην ἡμέραν τὸ
 ἄξηον και περιέργον ἦναι τὸν πρότον, ὁποῦ ἔκαμαι μιὰν κόρην :
 ἕνα 1,12 ἀριθμὸς ἕκατὸν δόδεκαν μαί τῆς τριχες τῆς κεφαλῆς
 τῆς, ἀπαράλακτον και ὄμιος σὰ τὸν ἕκατὸν δόδεκαν μαί τῆς ἀρι-
 θμὸς, μαί τὰ γράματα ἀπαράλακτον. Δέφτερον ἕνας βλάχος
 βοσκὸς ἔκαμαι ἕνα ρολόγην ξήλινον και δουλέβην σὰ τὰ φίναν
 φ. 14^r ρολόγα και ἄλα πολὰν περιέργα, τὰ ὄπῆαν μήται γράφονται. /

36. «καλικτάν»: «καλή νύκτα»
 συνήθης ἔκφρασις τοῦ βασιλέως Γεωρ-
 γίου Α'.

37. Διὰ τῆς λέξεως «Ὀλίπτην»
 δηλοῦται ἡ Δ' Ὀλυμπιάς τοῦ 1888.
 Βλ. Ἐκτακτον φύλλον τῆς «Ἐστίας»,

Ἐν Ἀθήναις, 1888, σ. 17.

38. Κάστρου: Ἀκροπόλεως.

39. Περὶ τῶν εἰσπράξεων τῶν δύο
 τούτων ἡμερῶν βλ. ἔφημ. «Ἐφημε-
 ρίς», φ. 295, 21 Ὀκτωβρίου 1888.

Θὰ ἔχου 2 μῆνες ἀνικτὰ νὰ τὰ βλέπῃν ὁκόσμος καὶ ἑπτα θὰ τὰ στήλου στὴν Ἐβρόπη καὶ ἐκὴν, ὅσα ἴηαι φίνα θὰ πάρο βραβίον καὶ τῆς ἀξία τοῦ πραγματοῦ.

Τὴν 21 Ὀκτοβρίου, ἡμέραν Παρασκευὴν, ὁ δῖμαρχος τὸν Ἀθινόν, ἔχην ἐτημασίαν ἀπάνον στὸν κάστρον τῆς Ἀθίνας νὰ κάμην τραπέζην τὸν βασιλι καὶ τὸν ἀπεστολμένον. Τραπέζην νὰ φάηαι καὶ θὰ ἴηαι ἀφτὲς ἰφασαρίες καὶ τὰ φότα κάθεν βράδην 6⁴⁰ ἡμέρες.

φ. 14^v Ἡεορτὴν τοῦ βασιλέος | Γεοργίου 25 ἰκοσηπενταετή 21 ἡμέρες ἔκαμα καὶ ἔφιγα. Τοῦ χρόνου ὁποῦ θὰ γίνην ὀγάμος τοῦ διαδόχου Κοσταντήνου θὰ σαὶ πάρον νὰ ἡδίται καὶ ἐσῆς.

φ. 15^r Τῆς Ἀλεξάντρας ὀγάμος θὰ γένην στὴν Ρρουσίαν.

Εὐφημία Χρ. Ἐξίσου

40. Πέντε ἡμέραι, ὅσαι καὶ ἡ διάρ-
κεια τῶν ἑορτῶν τῆς Εἰκοσιπενταε-
τίας.